

Realizări ale tiparului afectiv (Det.) N1 de N2 în limba română

Ana-Maria Mihail

Facultatea de Litere, IV, Română-Franceză

Notre démarche a pour but la description de la structure affective (*Det.*) *N1 de N2* (*ce fripon de valet* (fr.), *quel birbone di suo marito* (it.), *el diablo de toro* (sp.), *o diabo de homem* (ptg.), *nebunul/ simpaticul de Ion, o frumusețe/ un bujor de fată*) et la présentation de ses variantes en roumain. On réalise une classification des structures subordonnées à la variante prototypique ((*Det.*) *subst.1 + subst.2*), en fonction des traits morphologiques et sémantiques des éléments constitutifs.

1. *O ciudățenie de construcție. Tiparul sintactic supus analizei*

Discutat la început mai mult din perspectiva originii și a dezvoltării lui în limbile romanice în special, tiparul (*Det*) *N₁ DE N₂* a suscitat ulterior un interes crescând în rândul cercetătorilor, interes datorat în mare parte dificultăților pe care structurile de acest tip le ridică la diferite niveluri de analiză. În plan discursiv, modelul de construcție stă sub semnul manifestării atitudinii subiective a emițătorului, realizările lui fiind considerate sintagme puternic marcate afectiv. Această particularitate este, în opinia noastră, strâns legată de comportamentul sintactic și semantic de tip special. Acestei încărcături stilistice îi corespunde la nivel sintactic ordinea specială a constituenților în grupul nominal: informația nouă conținută de predicăție este plasată într-o poziție care nu este cea prototipică (*N₁*), o poziție de tematizare forte. De aici au existat foarte multe discuții cu privire la calitatea de centru de grup a primului sau a celui de-al doilea component și, de asemenea, în legătură cu statutul lui *de* (tratată ca prepoziție sau ca element strict funcțional impus de realizarea sintactică a construcției).

Se impune să precizăm deja, *grosso modo*, câteva tipuri de exemple pe care le vom subordona aici tiparului anunțat: *frumușica de Ioana, căpiatul de Ion, disperata de maică-sa* etc.; *o frumusețe de copil, un bujor de fată; un bou de vânzător, capra de cumnată-sa, namila de om* etc.; *o nebunie de înghețată, o splendoare de rochie, o catastrofă de summit* etc.

2. Subclase ale construcției

Vom enumera aici, în mod succint, principalele clasificări (realizate pentru alte limbi) ale tipurilor de construcții sub forma cărora se realizează (*Det*) N_1 *DE* N_2 . Aceste decupaje operate în interiorul tiparului au în vedere de fiecare dată, natura morfologică și profilul semantic al elementului din poziția N_1 . Distincția pe care o considerăm fundamentală este cea operată de Austin 1980 (apud Vișan 2004: 676) în interiorul acestei construcții, între **A. tipul figurativ** și **B. tipul literal**.

A. tipul figurativ (1): în interiorul acestei variante, relația predicativă pe care am menționat-o ca existând între cei doi constituenți se bazează pe *o asemănare* sau pe *o metaforă*.

(1) *cața de vecină – o vecină ca o cață, un bujor de fată – o fată ca un bujor; o bomboană/ o comoară de om- un om ca o bomboană/ o comoară; Bre, ce pari de lumânări!* (Delavrancea, ap. DLR) – *lumânări ca niște pari; pocitania/ namila/ matahala de om; o frumusețe, o dulceață de copil*

În interiorul lui se mai pot distinge două substructuri:

A.1. Construcțiile comparative, în care elementul din prima poziție își păstrează aici cel puțin o parte din sensul lexical:

(1') *un boboc de fată, o bomboană de băiat, un dulap de femeie*

A.2. Construcțiile „pure degree”, unde prima poziție este ocupată fie de un substantiv care și-a pierdut sensul lexical original, având acum rolul de a evalua în sens laudativ sau depreciativ referențialul reprezentat de N_2 (21''a), fie de un substantiv transparent semantic, provenit dintr-un adjectiv, prin derivare cu sufix (21''b):

(1''a) *o bazaconie de lucrare, o otravă de femeie, o secătură de parlamentar*

(1''b) *o mândrețe de casă, o frumusețe de copil, o acritură de ciorbă, o dulceață de fată, o uscătură de biscuite, o putreziciune de măr, o leșinătură de film, o sărăcie de om*

B. tipul literal (2): această structură vizează numai referenții animați și actualizează pe prima poziție substantive sau adjective substantivizate care vehiculează atitudini de insultă sau afecțiune.

(2) *afurisitul/ mincinosul/ neisprăvitul/ ticălosul/ tăntălăul de Mihai/ copil; un nebun de inventator; o urâtă de fată, un obraznic de ziarist; bietul/ sărmanul/ săracul/ nefericitul de profesor*

Chiar dacă nu acoperă, nici în cazul românei, nici în cazul celorlalte limbi, varietatea realizărilor tiparului (*Det*) N_1 *DE* N_2 , această clasificare este, în opinia noastră, cea care surprinde

cel mai bine realizările construcției în discuție. Pentru că ilustrează foarte bine și tipurile de apariții posibile în română, vom folosi în analiza noastră această delimitare.

O altă clasificare celebră, preluată în mai multe studii ulterioare (între care Bibeau – Bourget 2003), este cea propusă de Gaatone 1988 pentru limba franceză. Autorul observă că proprietățile de structură și de sens fac ca, de cele mai multe ori, să se includă în categoria construcțiilor afective N_1 DE N_2 tipare care nu formează totuși un ansamblu unitar, omogen. Clasificarea pe care o propune va avea în vedere proprietățile formale și/ sau semantice ale componentului din poziția N_1 , în funcție de care se vor distinge trei categorii de construcții:

A. *Ce fripon de valet, un imbécile de gendarme, ta saleté de brasserie*

B. *Cette sapristie de roue, un nom de dieu de bonne femme, quelle vingt dieux de bécane*

C. *Son pharmacien de père, mon institutrice de femme, son Antoine de mari*

(Gaatone 1988: 160)

Spre deosebire de clasificarea anterioară, varianta alcătuită de Gaatone pentru limba franceză este mai puțin dezvoltată în privința detalierii trăsăturilor semantice ale N_1 , însă are avantajul că oferă o descriere mai bogată, care combină criteriile semantice cu cele sintactice.

Tipul **A** conține exemple în care ambii constituenți sunt substantive, însoțite sau nu de unul sau mai multe adjective. Substantivul din prima poziție este purtătorul valorii afective și poate figura cu același sens și în alte structuri sintactice. Tipul **B** plasează în prima poziție o interjecție cu valoare de invectivă. Este singura situație în care o invectivă este integrată în sintaxa propoziției, intrând în structura unei sintagme. Specificul acestui tipar este că nu desemnează o proprietate a referentului, ci atitudinea emițătorului în raport cu N_2 . În cazul tipului **C**, substantivul care figurează pe prima poziție este lipsit de orice valoare afectivă sau apreciativă intrinsecă. Pot figura pe prima poziție nume de meserii, de naționalitate, nume care desemnează un anumit statut social sau chiar nume proprii, termeni intrinsec descriptivi, fără implicații afective: *son député de propriétaire, mon économiste de frère, ma parisienne de soeur, votre Prosper d'oncle* (Gaatone 1988: 171-172). Numai în prima poziție din N_1 DE N_2 aceste substantive dobândesc o nuanță afectivă și o citire amuzantă, nu neapărat pozitivă sau depreciativă. Există în aceste contexte și o constrângere de natură semantică: N_2 trebuie să fie obligatoriu [+ animat].

3. Realizările tiparului (Det) N_1 DE N_2 în limba română

3.1. Specificul construcției în limba română

1. Româna permite apariția unui adjectiv substantivizat în poziția N_1 :

(3) *A umblat ea mult ca să nu rămâie cu zbanghia de Ivona piatră-n casă.* (Adameșteanu, p. 41); *Oricum, șmecherul de Ponta tot avea sub capotă peste 200 de cai, pe care capota banală nu-i arăta.* (Academia Cațavencu, 9, martie 2008, p.15)

Posibilitatea există și în spaniolă (4) și în italiană (5):

(4) *la inteligente de mi hermana a cogido el virus ese* (www.foromtb.com)

(5) *Qualcuno spenga quella stupida della mia collega!* (ar.dada.net)

2. În română, în spaniolă și în italiană, adjectivul din prima poziție se află într-un stadiu intermediar de substantivizare, păstrându-și parțial caracteristicile de adjectiv, fapt dovedit, pe de-o parte, de realizarea acordului cu N₂ și, pe de altă parte, de acceptarea unor adjuncți adverbiali:

(6) *mult stimata de profesoară; ușor coruptibilul de parlamentar*

În limba română, adjectivul din poziția N₁ nu poate apărea la diverse grade de comparație, în timp ce în spaniolă el acceptă într-un sens limitat categoria comparației:

(7) *el muy estúpido de mí, el muy imbécil de tu hermano; *foarte prostul de mine, *foarte imbecilul de frate-tău; *the very idiot of your brother*

3. În română și în spaniolă, N₂ poate fi un pronume în cazul acuzativ:

(8) *Ideea interesantă e că mie îmi place fata și cred k mi-ar fi puțin cam greu acum să o las baltă, căci prostul de mine s-a cam aprins.* (forum.softpedia.com); *Y yo, imbécil de mí, confiando siempre en ella, nunca hice una copia de seguridad.* (literatura.unefm.edu)

3.2. Clasificarea substructurilor

3.2.1. N₁ = substantiv: o bijuterie de tipar sintactic

Realizarea în care prima poziție este ocupată de un substantiv este prezentă în toate limbile în care se înregistrează tiparul. Româna exploatează la maximum foarte multe tipuri semantice de substantive, rezultatele fiind de cele mai multe ori construcții foarte expresive și puternic marcate de subiectivitatea emițătorului.

Tipul figurativ este foarte bine reprezentat în română. Construcțiile comparative pot selecta pe prima poziție elemente din sfera vegetalului: *un boboc/ un bujor/ un crin/ un trandafir de fată, un brad de român* sau din seria foarte bogată de zoonime:

- **generic:** *animal, dobitoc, bestie, fiară, javră, jigodie, lighioană*

(9) *O javră și o bestie de om care apără interlopi și criminali.* (www.telegrafonline.ro); *Bestia de Cipri* (Verdeș, p. 52)

- **particulare:** *scroafa de Maria, vaca de vecină, vulpea de cumnată, maimuța de copil, capra de soră-sa, iapa de mătușă, măgarul de Mihai, o găscă de fată*

(10) *Începem noi să ne dăm cu părerea – eu cu Zeppelin, normal, Mimi că „Tubular Bells”, bou’ de Luci că Sabbath, parcă Sabbath n-avea și acasă – până se plictisește Bodi și se duce la bibliotecă.* (Verdeș, p. 34); *De ce plângi tu, mamă? Plângi pentru-o scroafă de rusoaică?* (Goma, p.165); *O întreb care-i cioaca, măcar să zică de ce s-a supărat, să-mi cer scuze dacă eu eram de vină, da’ iar se bagă vaca de Dana [...].*(Verdeș, p. 9); [...] *de două săptămâni mă tot fredonam pe la magazinul’ ăla de piese din Drumul’ Sării, și vaca de vânzătoare cică de Tesla n-au [...].* (Verdeș, p. 68)

Construcțiile „pure degree” sunt reprezentate și ele în română:

•N₁ substantiv care și-a pierdut sensul lexical (*otrava de mă-sa, beleaua de examen, matahala de Andrei, o namilă de om etc.*)

(11) *Gunoiful ăla de oier care e decupat parcă din anii 50-60 ar trebui să fie interzis de o comisie a bunului simț.* (www.tolo.ro/2008/03/03); *–Așa-i, joi vin fetele la Muti, râdea pramatia de gineri-su.* (Adameșteanu, p. 28); *Și Tudor tot a terminat școala, și pramatia de gineri-su tot s-a lăsat de Matracucă și s-a întors acasă.* (Adameșteanu, p. 47); *Dar ea, amazoana, vexată că mizeria mea de Passat «secandhendî» cerșește un loc în fața-i, dă bice la caii-putere [...].* (Academia Cațavencu, 14, 9-15 aprilie 2008)

•N₁ substantiv provenit dintr-un adjectiv, prin derivare cu sufix (*o frumusețe de fată, o acritură de ciorbă, o dulceață de prieten, o mândrețe de casă, o leșinătură de videoclip, o răutate de copil, o frumusețe de lucrare, o scumpete de copil, o năzdrăvănie de mașină*)

(12) *Vrei să se strice bunătate de carne, că de la cinci de când am stat pentru ea?* (Adameșteanu, p. 20); *Se blochează și când deschid un word ca să-mi scriu bunăciunile mele de texte [...].* (www.7plus.ro, 2008); *Dle Scorpio, dacă mai ești pe-aici, află că sunt o mândrețe de femeie, șoferiță în timpul liber și doctoriță în cel ocupat [...].* (morar.catavencu.ro, 2008)

În afara acestor realizări, există o serie de exemple în care substantivul care ocupă prima poziție nu este neapărat scalar sau nu exprima o calitate a referentului. Astfel, mai pot figura ca N₁:

- **substantive proprii:**

(13) *Sângele meu... daco-roman vine de la țânțarul de tata, de la mama, o paleacă – am dres eu busuiocul patriotic, însurându-mă cu o româncă, Popeasca de maică-ta...* (Goma, p. 199)

Numele proprii au, bineînțeles, autonomie referențială, fapt care contravine la prima vedere trăsăturilor semantice ale elementului care trebuie să apară, în mod canonic, în prima poziție (non-autonom referențial). Dar numele propriu dobândește aici puternice accente afective, se modifică pentru a se acorda în gen cu substantivul (fără să devină peiorativ, cum se întâmplă cel mai adesea cu numele de familie trecute la feminin: *Ioneasca, Popeasca, Vasileasca* etc.) și reprezintă o calificare pozitivă a referentului. În plus, se poate ca numele să fi fost selectat aici și pentru a întări ideea etnică, pe care se pune accentul foarte mult în fragmentul din care este extras exemplul (și de altfel în întreaga operă).

- **nume etnice:**

(14) a. *Sângele meu... daco-roman vine de la țăntarul de tata* [...] (Goma, p. 199); b. [...] *actuala conducere, cu țăganul de Badea și jidanul de Cohn mie pur și simplu îmi stârnesc senzația de scârbă...* (www.dinamomania.net/forums, 2003); c. *grecoteiul de Tăriceanu* (www.hotnews.ro/stiri, aprilie2007); d. *negroteiul de Semedo* (www.tolo.ro/2008/03/03/); e. *mă poreclește lumea bozgor de român* [...] / *și bozgor de român o să rămîn mereu* (www.poezie.ro, *Bozgor de român*, de George Asztalos); f. *grecoteiul de Caragiale*. (www.ziua.net); g. *Mă bucur k nu a venit jidanul de Iucescu*. (blogsport.ro/live, 2007); h. „Am văzut că și țăganul de Liță Dumitru vorbește de mine.” (www.adevarul.ro, 2007); i. *ciorile astea de rapidiști* (poze-haioase.hopa.ro, 2007)

Etichetările de acest tip fie trimit la etnia reală a referentului, fie îi atribuie acestuia o trăsătură sau un set de trăsături ale unei rase sau etnii, nu neapărat cu o intenție jignitoare. Substantive ca *negrotei, bozgor, jidan, ciori* au în sine (și implicit în aceste contexte) un sens depreciativ, pe care *negru, ungar, evreu*, de exemplu, nu îl presupun în mod automat. Intrate pe poziția N₁ și marcate afectiv, ele își măresc forța de evaluare depreciativă. Există și formații mai recente, „pseudoeufemistice” (14j, k), care, în realitate, dau întregii construcții o pronunțată tentă ironică¹:

j. „*coloratul*” de *Vanghelie!* (www.gandul.info, 2007); k. *tuciuriu de turcu înaintaș, unde e borcea de altădată cu părul vopsit alb-roșu* (www.dinamomania.net/forums)

Numele proprii, numele etnice sau cele de meserii care se întâmplă să apară pe prima poziție sunt substantive non-scalare, în cazul cărora trebuie să presupunem un fenomen de dobândire a scalarității. Sensul substantivului se schimbă în „a avea proprietățile specifice asociate faptului de a fi X” (unde X = *Popescu, psd-ist, lingvist, grecotei* etc.).

¹ Zafiu 2008 include în aceeași categorie și termeni ca *brunețiu, ciocolatiu*.

Există o serie de sintagme specifice limbii române, foarte asemănătoare ca structură și uneori ca sens cu $N_1 DE N_2$:

(15) a. *o brumă de avere*; b. *nici urmă de mâncare, nici țipenie de om, nici picior de om*; c. *mânie de oaste, întuneric de oameni* (înv.); d. *o groază/ un nămol/ un amar de bani*

Aceste structuri pot fi apropiate de $N_1 DE N_2$ și în baza componentei subiective, de implicare afectivă a emițătorului. Ținând cont însă de o serie de diferențe esențiale, nu vom subordona aceste sintagme cu substantiv pe prima poziție structurii pe care o analizăm: 1. ca sens, este vorba aici despre expresii de cantitate și nu despre construcții calitative; sintagma de la (16a), *o brumă de avere* este sinonimă cu *avere foarte puțină*, cele de la (16b) reprezintă nominale însoțite de cuantificatori negativi, iar sintagmele de la c. și d. exprimă ideea de cantitate foarte mare. Un argument relevant ar fi posibilitatea unora dintre ele de a apărea însoțite de cuantificatorul negativ *niciun*, de marca negativă *nici* sau de adjunctul cantitativ pronominal *atât(a)*; 2. în $N_1 DE N_2$ primul termen se acordă mereu în număr cu cel de-al doilea, lucru care nu se întâmplă în *întuneric de oameni* sau în *o groază/ un nămol/ un amar de bani*.

3.2.2 $N_1 =$ adjectiv substantivizat: *sărmanii de studenți, nemiloșii de profesori*

Ne interesează situația în care prima poziție este ocupată de un adjectiv substantivizat. În context romanic, limbile manifestă disponibilități diferite în raport cu acest tipar. Franceza actuală nu acceptă pe prima poziție adjectivul substantivizat. Nu se înregistrează ocurențe de tipul **le fou de Michel*, **la belle de sa fiancée*, în schimb ele sunt atestate în faza actuală în română și în spaniolă: sp. *el loco de Juan*, *la hermosa de mi novia*, *la hermosa de mi hermana*, rom. *nebunul de Ion*, *frumoasa de Maria/fată*.²

Vor fi evidențiate câteva tipuri semantice de adjective relevante pentru realizarea tiparului în română și se va urmări în ce măsură semantica adjectivului influențează citirea globală a construcției. Vom acorda o atenție specială adjectivelor care exprimă trăsături negative și eventualelor modificări semantice înregistrate în contextele mai speciale.

Au fost supuse discuției aceste probleme pentru că, de foarte multe ori, semantica adjectivului din prima poziție nu rezolvă în mod neechivoc chestiunea sensului global al construcției.

Enumerăm aici o serie de adjective compatibile cu un referent [+uman], pentru că aceasta este situația prototipică, la nivelul mai multor limbi în care poate figura un adjectiv în prima poziție. Româna permite însă și apariția unui N_2 nonuman, [+animat] sau [-animat]:

² Construcțiile cu adjectiv în prima poziție sunt atestate însă în franceza veche, dar ele dispar pe parcursul evoluției limbii (Bourciez 1956: 362-363). Construcția este posibilă în spaniolă și în portugheză.

(17) *Noroc cu drăguțul de Internet, care ne-a atenuat tristețea gestului negativ categoric al susnumitei* (www.24oremuresene.ro);

Pot ocupa prima poziție adjective care exprimă aprecierea pozitivă, adjective depreciative (vizând latura fizică, morală, temperamentală sau intelectuală, diverse afecțiuni sau boli), adjective care exprimă compasiunea (categorie specială, destul de bogată în română) sau apropierea afectivă.

Într-o clasificare schematică pe care am realizat-o este evidentă supremația ca număr a adjectivelor depreciative și apariția destul de limitată a celor cu sens pozitiv. Enumerarea este, desigur, orientativă, însă observația nu este lipsită de importanță. Există, într-adevăr, o probabilitate mai mare de apariție în prima poziție a unor adjective depreciative. Aceasta poate ține însă și de o anumită disponibilitate a adjectivelor românești în direcția substantivării. Ion Coja remarcă faptul că în română, adjectivele care denumesc însușiri omenești negative se pot substantiviza mai ușor decât cele care denumesc însușiri pozitive (Coja 1962: 279). Asta în timp ce pentru tipul figurativ, româna are, spre deosebire de franceză de exemplu, un inventar cu mult mai mare de substantive N_1 cu un conținut semantic pozitiv (*o bomboană/ o dulceață de băiat, o comoară de om, un bujor de fată, o bijuterie de mașină, o bunătate/ o minunăție/ o nebulie de prăjitură, o splendoare de rochie*, chiar și argoticul recent *o bucăciune/ bunăciune de fată* - față de franceză, unde posibilitățile sunt mai limitate: *un amour de, un bijou de, un ange de, une merveille de, une splendeur de, une beauté de*).

În exemplele de la (19) de pildă, adjectivele categoriale au o lectură calificativă și sunt interpretate prin prisma a ceea ce vorbitorul știe deja despre cele două personaje. Se impune aici și o observație de ordin sintactic. Posibilitatea unui adjectiv de a apărea pe poziția N_1 reprezintă unul dintre testele calificării. Totuși, situațiile semnalate la (19) sunt cazuri izolate în care și un adjectiv categorial poate apărea în această poziție. Este vorba de obicei despre utilizări încărcate stilistic și care dobândesc prin poziție o lectură de calificare:

(18) *În încheiere vreau să spun că dacă a venit „FIARA” poate ar putea îmblânzi un pic „CREȘTINUL” de Jiji* (www.fcsteaua.ro/forum); *comunistul de Copos!* (www.sportm.ro); *psdistul de IONESCU* (www.monitorulsv.ro); *KGB-iștii de Iliescu, Geoană și Vadim* (www.hotnews.ro/stiri, aprilie2007). Pot apărea pe prima poziție, în cazuri izolate, și adjective care desemnează nume de boli reale ale referentului³:

³ Vezi Coja 1962: 280: autorul face o observație pertinentă, conform căreia este aproape imposibil să se utilizeze în mod ironic sau batjocoritor adjective care denumesc deficiențe reale ale unei persoane (vezi diferențe între *chior* și *orb*, *șchiop* și *olog*). Considerăm de aceea că exemplul identificat de noi prezintă un grad sporit de depreciere și o anumită violență de limbaj.

(19) *cancerosul de iorgovan* (www.cotidianul.ro, 2007); este vorba despre boala reală, care a dus chiar la decesul persoanei)

Mult mai frecvent apar pe prima poziție nume de boli care nu desemnează o afecțiune reală a referentului, ci funcționează ca insultă (adjective ca *handicapat, retardat, drogat*)

Cu totul izolat, pot apărea pe prima poziție adjective care exprimă culoarea. Mai bogată este sfera adjectivelor de culoare care se aplică numai referenților umani: *blondin, roșcovan, negricios, palid, vânăt*: (20) *gâlbejitul de neșu* (blogsport.ro)

SURSE

Internet

BIBLIOGRAFIE

Bibeau – Bourget 2003 – Geneviève Bibeau, Karine Bourget, „<<La crise de bibitte>>: une sacrée bête noire en syntaxe”, în *7 coups de langue ou l’art d’embrasser le lexique, Actes du 7e Colloque des Étudiants en Sciences du Langage*, Université du Québec à Montréal, p. 7-26, disponibil pe <http://www.er.uquam.ca/nobel/scilang>

Coja 1962 – Ion Coja, „Substantivarea adjectivelor care denumesc însușiri omenești negative”, în *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. al III-lea, București, Editura Academiei, p. 279-284

Gaatone 1988 – David Gaatone, „Cette coquine de construction”, în *Travaux de linguistique* nr. 17, p. 159-176

Milner 1978 – Jean-Claude Milner, *De la syntaxe à l’interprétation*, Paris, Editions du Seuil

Ruwet 1982 – Nicolas Ruwet, *Grammaire des insultes et autres études*, Paris, Editions du Seuil

Tuțescu 1969 – Mariana Tuțescu, „Le type nominal *ce fripon de valet*”, în *Revue de linguistique romane* 33, p.299-316

Vișan 2004 – Ruxandra Vișan, „Aspecte ale sintaxei construcțiilor afective N de N în română. Observații asupra acordului”, în Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Tradiție și inovație în studiul limbii române*, Editura Universității din București